

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT / JAARGANG 46 / 15 JANUARI 2026 / Nr 15

Geen Prinseorde dit jaar, maar 't Perfesserke (het professortje). Carnavalsvereniging De Tempeleers eert de vijftigjarige universiteit met een bijzondere medaille

PAGINA 3

"EEN CIJFER VOOR DE WERK-PRIVÉ BALANS? HOOGUIT EEN ZESJE"

Illustratie: Bas van der Schot

HOLLEN, RENNEN EN MAAR DOORGAAN

En toch kampen veel jonge onderzoekers met een schuldgevoel

PAGINA 5-7

TERUG IN DE TEIT: WAS HET POLITIEK GEKONKEL OF EEN 'GEWONE' BEZUINIGING? HOE DE WETENSCHAPSWINKEL TEN ONDER GING

Pagina 2

TikTok

Trumps inval in Venezuela? Daar wist de zestienjarige alles van. Dat de Amerikaanse president Groenland wil? Ook bekend mee. Protesten in Iran? Idem dito.

Aan de keukentafel ging het over welk nieuws jongeren bereikt. Het was een open vraag aan de oudste. Hij keek bedenkelijk. Spelfouten, het ontbreken van punten en hoofdletters zijn een doorn in het oog van moeder-redacteur, daar wordt hij meteen op gecorrigeerd (standaard beantwoord met: "Maar je weet toch wat ik bedoel?"). "Waar gaat ze me deze keer van beschuldigen?", zag ik hem denken.

Bij *Observant* organiseren we het Kringcongres voor zo'n honderd collega's van de hoger onderwijsmedia. Het thema: hoe zorg je dat je gelezen wordt? Vorige week stelden we een lijstje samen met mogelijke sprekers. Daarbij viel mijn oog op de nieuwsbrief van (journalistenvakblad) *Villamedia* waarin het kort ging over een subsidie van een miljoen voor onderzoek naar hoe journalistiek jongeren kan bereiken. Ik lees dat deze doelgroep wel degelijk geïnteresseerd is in nieuws, maar het moet een toegevoegde waarde hebben. Ze zoeken daarbij minder de traditionele media op; ze herkennen zich niet in de inhoud en de vorm. Ze krijgen nieuws tot zich via andere bronnen. U kunt al raden welke.

De zestienjarige over TikTok: "Alles wat ik moet weten en me interesseert, komt voorbij."

Ik: "Maar hoe weet je of het betrouwbaar is?"

Hij: "NOS *Stories* is betrouwbaar, ze maken goede filmpjes"

Ik: "En andere bronnen?"

Hij: "BBC. *Daily Mail*. Daarbij, als ik iets veertig keer voorbij zie komen, dan weet ik dat het echt is gebeurd.

Bovendien zie ik zo of iets nepnieuws is, gemaakt door AI."

Ik mag het hopen.

Ik vroeg nog even door: "Weet je *waarom* Trump Groenland wil? Lees je ook weleens achtergrondverhalen?"

Het antwoord, samengevat in mijn woorden: uitsluitend wanneer het interessant is, als het betekenis heeft binnen de wereld die hem en zijn vrienden bezighoudt. Het klinkt me niet vreemd in de oren, we merken het op de redactie ook. Studenten maken zich druk om de prijzen in de mensa, openingstijden van de bieb, nieuwe regels bij tentamens, tutorgroepen, zaken die hén aangaan. De facultaire begroting of de integratie tussen het ziekenhuis en de universiteit: een-ver-van-mijn-bed-show. Toch houden we hoop dat ze op onze website een artikel tegenkomen waarvan ze denken: 'Interessant, ga ik lezen, ook al is het niet mijn wereld.'

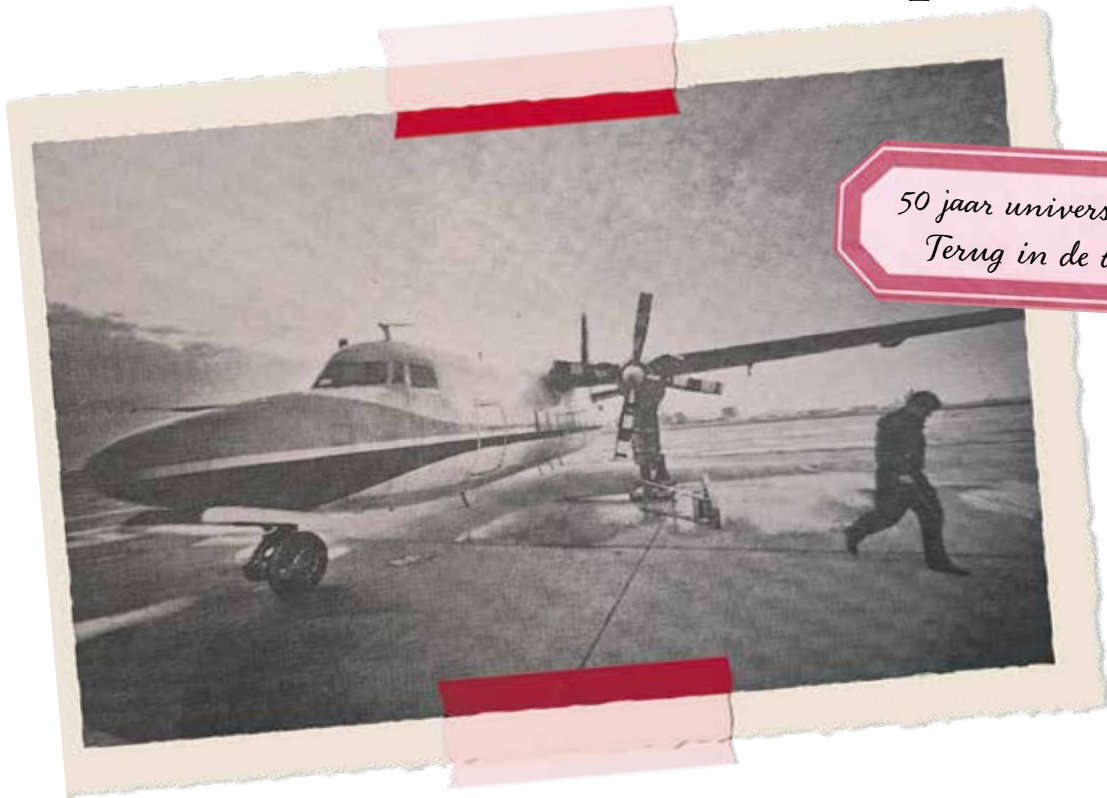
De zestienjarige schotel ik vanaf nu wekelijks één (achtergrond)artikel uit de zaterdageditie van *de Volkskrant* voor, "over iets waarvan ik denk dat het jou aanspreekt". Het was niet heel gemakkelijk deze keer... onderwerpen als schaken, depressies behandelen, bevallen, ijsberen, ik bladerde heen en weer. Totdat ik de rubriek van de ombudsvrouw las, over of je nu wel of niet de winnaar van *Wie is de Mol* in de kop moet zetten. Lichte kost. Voor deze keer dan. Al is het maar om het vak van zijn moeder beter te begrijpen.

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie

Politiek gekonkel en de teloorgang van de Maastrichtse wetenschapswinkel

50 jaar universiteit:
Terug in de teit

2004

Een plek waar burgers, buurtcomités en actiegroepen terecht kunnen met vragen die wetenschappelijk onderzoek behoeven? Prima idee, vonden Nederlandse universiteiten eind jaren zeventig, begin jaren tachtig massaal. Het paste goed in een tijdgeest die 'democratisering van kennis' hoog in het vaandel had staan. In Maastricht opende de nog piepjonge universiteit in 1986 zo'n plek, die net als elders 'wetenschapswinkel' werd gedoopt.

Vragen die ter tafel kwamen liepen uiteen van 'Is dat stinkende slootje gevaarlijk voor de gezondheid van omwonenden?' tot politiek gevoelige kwesties als 'Is het economisch gezien wel nodig dat het vliegveld in Beek [nu Maastricht Aachen Airport] er een startbaan bij krijgt?'. Het idee is simpel: de wetenschapswinkel zoekt een of meer studenten bij de vraag, die daar onder begeleiding van een hoofddocent of hoogleraar mee aan de slag gaan. Een win-win-situatie: de studenten doen onderzoekservaring op, de vragende partij krijgt een wetenschappelijk onderbouwd antwoord.

Natuurlijk wrongen die antwoorden wel eens. Soms bij een opdrachtgever, die vond dat hij 'zijn zin niet kreeg', maar vaker ook bij de onderzochte partij. Zo bleek uit enkele onderzoeken dat men in Beek best zonder die extra startbaan en extra nachtvluchten zou kunnen. Reden voor vreugde bij de Limburgse Milieufederatie (die de onderzoeken had aangevraagd), en omwonenden, die extra geluidsoverlast bespaard zou blijven. Maar bij de directie van het vliegveld, die medio jaren negentig tuk was op uitbreiding, ging de vlag er bepaald niet voor uit. Zulks kreeg ook de Maastrichtse collegevoorzitter Karl Dittrich in 1996 te horen, in een persoonlijk briefje van de Limburgse commissaris van de koningin. De 'gouverneur' stelde zich op als spreekbuis van de vliegvelddirectie en nam de onderzoekers flink op de korrel: die zouden broddelwerk geleverd hebben over "ons vliegveld" en haalden zo "de naam van de universiteit door het slijk". Kon Dittrich hen niet het zwijgen opleggen? De onthulling van het briefje door dagblad *De Limburger* leidde tot een flinke politieke rel. Het college hield intussen de rug recht, noteerde *Observant*: de gouverneur kreeg te horen dat hij met klachten bij de wetenschapswinkel zelf terecht kon – die er vervolgens natuurlijk nooit meer iets over hoorde en later dat jaar het tweede lustrum vierde.

Eind goed, al goed? Niet helemaal. Want eind 2002 trokken zich alsnog donkere wolken boven de Maastrichtse wetenschapswinkel samen, schreef *Observant*. Het studentenservicecentrum (waar de winkel deel van uitmaakte) moest van het college van bestuur bezuinigen en besloot dat op

de wetenschapswinkel te doen. Het leidde tot chagrijn, niet alleen bij de winkel zelf maar ook in de universiteitsraad. Op een begroting van 180 duizend euro kwam de bezuiniging (het eerste jaar 50 duizend, daarna 100 duizend euro per jaar) feitelijk neer op opheffing van een mooi maatschappelijk visitekaartje van de universiteit, zo redeneerde men. En dat zonder debat! Dat kwam er begin februari 2003 alsnog, maar verzandde in procedureel gekisbis.

In mei van dat jaar debatteerde de raad opnieuw over de wetenschapswinkel. Echter niet over de vraag óf er bezuinigd moest worden, maar hóe. De uitkomst was een 'afslanking', waarbij een deel van de taken naar de faculteiten zou worden overgeheveld, die daar dan ook het benodigde geld voor moesten ophoesten. Het was het recept voor een langzame dood. De adviesraad van de winkel was er evenmin gerust op: "We hebben gesprekken gevoerd en overal vinden ze het leuk en aardig." Maar of de faculteitsbestuurders dan ook in de buidel zouden gaan tasten, was nog maar de vraag, klonk het benauwd. Dat bleek. De voorspelling waarmee het artikel over dit tweede debat opende – "Dat de wetenschapswinkel in zijn huidige vorm zal overleven is nagenoeg ondenkbaar" – zou in 2004 inderdaad bewaarheid worden.

En daar eindigt het officiële verhaal over het begin van het einde van de wetenschapswinkel. Maar volgens Maurice Evers, die de winkel van 1998 tot de opheffing in 2004 leidde, deed in de wandelgangen ook een onofficiële versie de ronde. Die, zegt hij desgevraagd, had alles te maken met het vliegveld en met het misnoegen van de directie daarvan

De wetenschapswinkel concludeerde dat vliegveld Beek best zonder die extra startbaan en extra nachtvluchten zou kunnen. De vliegvelddirectie was niet blij

over zijn club. Want Dittrich en de zijnen mochten dan niet gezwicht zijn voor de politieke druk, voor hun in 2002 aangetreden opvolgers geldt volgens Evers iets anders. Daar zouden de wortels van de fatale bezuiniging liggen. Nou ja, mogelijk liggen, haast hij zich te benadrukken. "Ik weet het niet zeker. Maar dat was ons gevoel, dat werd gevoeld door wat mensen uit de kringen rond het college ons vertelden. Die 100 duizend euro was het punt niet. Helaas kwam dit pas na de sluiting naar voren. Anders hadden we wel meer herrie gemaakt."

Hoe dat ook zij, de teloorgang van de wetenschapswinkel betreurt hij hoorbaar nog steeds. "Al helemaal als je ziet dat de universiteit tegenwoordig juist weer het contact met burgers en organisaties zoekt."

Peter Doorakkers

Dit is een serie over 50 jaar UM. Op 11 september 1975 gaf de Tweede Kamer unaniem het officiële startsein voor de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht. We duiken in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Sibe van Aken
(Roosendaal, 2002)

\ Derdejaars bachelor
Biomedical Sciences

\ Burgerlijke staat:
single

\ Woont in:
Maastricht

Foto: Joey Roberts

“ Ik wil iemand tegenkomen met wie ik de rest van mijn leven samenblijf ”

Als Brabander voel ik me thuis in Maastricht. Ik vind het heerlijk hier, ik wilde geneeskunde studeren, maar viel helaas af in de selectieprocedure. Toen werd het Biomedical Sciences, dat beviel zo goed dat ik heb besloten het ook af te maken. Als ik straks klaar ben, wil ik nog een master doen, in psychologie of neurologie. Sinds ik studeer ben ik wel veranderd, ik ben opener geworden, socialer. Ik maak makkelijk contact, heb genoeg vrienden, ben lid van studententennisvereniging Stennis en veel gelukkiger dan vroeger. Als kind was ik heel stil en verlegen en op verjaardagen moest ik altijd huilen als de familie langskwam, ik vond het te druk. Mijn oom zei nog niet zo lang geleden dat ik zo ben veranderd, dat is misschien wel het mooiste compliment dat iemand me kan geven.

Wat ligt er op je nachtkastje? Niks. Alles wat ik nodig heb, leg ik in bed, zoals mijn telefoon die ik gebruik als wekker. Ik heb geen boek naast me liggen, lezen doe ik heel bewust op andere plekken, ik dwing mezelf dan om op te staan. Mijn bed is bedoeld om te slapen, ik blijf ook niet doel-loos liggen als ik eenmaal wakker ben.

Ik geef het meeste geld uit aan... Ik heb pas mijn motorrijbewijs gehaald en een motor gekocht. Die had ik mezelf beloofd als ik alles zou halen van mijn tweede jaar. Ik heb dat deels over moeten doen, omdat ik net een punt te weinig had om door te mogen naar het derde jaar. Dat was heel zuur, ik moest twee vakken herkansen en een verslag opnieuw schrijven. Daar stond tegenover dat ik zoveel tijd over

had dat ik kon werken en sparen en nu heb ik een Kawasaki van 300cc, veel zwaarder mag niet als jonge en beginnend bestuurder. Als motorrijder ben je kwetsbaarder in het verkeer, maar ik vind het niet eng, in tegenstelling tot mijn moeder. Mijn vader vindt het prima, mijn stiefvader zelfs geweldig, hij heeft vroeger een motorwinkel gehad.

Vaders- of moederskindje? Mijn ouders zijn gescheiden, ik heb een heel goede band met mijn moeder. Heel anders dan met mijn vader, specialer. Ze heeft Multiple Sclerose, een aandoening aan het zenuwstelsel, en is al ziek sinds ik klein was. Door haar wilde ik geneeskunde studeren en ga ik straks door met neuropsychologie. Ik ben mijn moeders mantelzorger, als ik in de weekenden naar huis ga doe ik bijvoorbeeld de boodschappen en laat ik de hond uit. Jaren geleden heb ik nog met haar de Mont Ventoux beklommen, te voet. Twee keer zelfs, een tocht van 22 kilometer om geld op te halen voor onderzoek. De tweede keer dat we het deden zag ik al de achteruitgang, mijn moeder heeft toen echt op wilskracht de top gehaald. Ze zou het nu niet meer kunnen en heeft me ook gezegd dat ik haar moet tegenhouden als ze het nog eens zou willen proberen.

's Nachts pieker ik over ... heel veel dingen. Dat deed ik vroeger al, door de scheiding van mijn ouders en de ziekte van mijn moeder. Ik dacht toen veel na over wat er zou kunnen gaan gebeuren, nu maak ik me vooral druk over sociale dingen, ben ik bang dat ik iets verkeerd heb gezegd en iemand me niet meer aardig vindt. Ik ben impulsief, moet

beter leren omgaan met emoties. Daar heb ik over gesproken met een psycholoog, dat heeft wel wat geholpen. Ik schaam me er ook niet voor om te zeggen dat ik hulp heb gezocht en begrijp niet waarom er zo'n taboe op rust. Door er zo open over te zijn, hoop ik dat anderen zich ook durven uit te spreken.

Ik ben vernoemd naar ... niemand. Sibe is Fries, maar mijn ouders komen niet uit het noorden. Ze zagen de naam in een boekje en vonden 'm mooi. Hij is ook net even anders, zonder die E in het midden.

Dit is moeilijk aan de liefde. Ik wil iemand tegenkomen met wie ik de rest van mijn leven samenblijf, met wie ik kan nadenken over een toekomst. Ik droom van een eigen huis, een gezin en een baan als onderzoeker binnen de neuropsychologie, hier op de universiteit of erbuiten. Ik zie al voor me dat mijn zoon of dochter op voetbal gaat en ik de trainer ben van het team, zoals mijn vader vroeger mijn trainer was. Maar zulke dromen zijn niet zo gemakkelijk te delen met meisjes die ik hier tegenkom, we zitten toch op verschillende levels. Niet iedereen van mijn leeftijd is al zover als ik ben wat betreft de invulling van het huisje-boompje-beestje ideaal. Op de middelbare school heb ik wel vriendinnetjes gehad, maar sinds ik studeer ben ik met niemand samen geweest.

Wat is er online over jou te vinden? Niet zo heel veel. Ik heb wel een account op Instagram, af en toe post ik een foto van de vakantie of een leuke dag, maar uiteindelijk ben ik niet zo bezig met sociale media. Ik vind mijn leven niet interessant genoeg om veel te delen. Bovendien is het goed om het professioneel te houden, zeker als je straks een baan zoekt.

Wat is je grootste angst? Ik ben niet zo bang voor dingen, maar als ik dan iets zou moeten zeggen, is het doodgaan. Ik heb best een leuk leven, jammer als dat ophoudt. Leven na de dood? Daar geloof ik niet in, ik ben heel nuchter en bekijk het met een wetenschappelijke blik. Als onze hersenen stoppen met werken, is het net of je een computer uitzet. Er is dan gewoon niks meer, ook geen pijn, geen lijden. *That's it.* Ik ben gelovig opgevoed, heb de communie gedaan, maar kreeg toch vooral mee dat ik mijn eigen weg moest zoeken. Mijn moeder heeft wel het idee dat er iets is, zij houdt zich vast aan de gedachte dat mijn overleden opa ervoor zorgt dat het altijd lekker weer is op onze verjaardagen.

Deborah Blekkenhorst

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

Jonge(re) wetenschappers over hun werk-privébalans

Keihard werken en altijd een schuldgevoel

Twee jonge wetenschappers aan één tafel. Het onderwerp: hun werk-privébalans. Al snel gaat het over Erkennen en Waarderen (“ik merk er weinig van”), het geluk als je ouders om de hoek wonen en het eeuwige schuldgevoel: “Thuis als ik met de kinderen ben en mijn mailbox explodeert; op het werk als ik weet dat ze me thuis missen.”

Tekst: Wendy Degens en Riki Janssen **Foto:** Ellen Oosterhof

Het was vier uur deze dinsdagochtend toen hij werd gewekt. Zijn zontje van acht maanden lacht graag, maar slaapt niet veel. “Wordt het beter”, vraagt Gabriel Paiva Fonseca, universitair docent en vader van twee kleine kinderen, hoopvol. Jenny Schell-Leugers, universitair hoofddocent en moeder van twee tieners, geruststellend: “Ja, het wordt beter. Al komen er andere problemen voor in de plaats, de zorgen om pubers.”

Rapportcijfer

Ongeveer ieder onderzoek naar werkdruk wijst uit dat met name de jongere wetenschappers, dertigers en begin veertigers, zich een slag in de rondte werken. Niet alleen stichten velen in die leeftijdsfase een gezin en werken ze tegelijkertijd hard aan hun

carrière. Wat betekent dat voor de werk-privébalans? Concreter: welk cijfer - van één tot tien; een is slecht, tien is geweldig - geven ze daaraan?

“Tussen de zes en zeven”, zegt Paiva Fonseca. “Ik werk graag met 3D-printers, dat is mijn hobby, in mijn vrije tijd maak ik drones en speelgoed voor mijn honden.” Maar die printers gebruikt hij ook voor zijn werk. Meer dan eens zit hij ‘s avonds te ‘knutselen’ aan een prototype. “Bij de MAASTRO kliniek ontwikkelen en verbeteren we radiotherapiebehandelingen. Je wilt een tumor met straling behandelen, maar je wilt de patiënt ook zo min mogelijk extra belasten. Daarom bouw ik thuis of in het lab ‘voorwerpen’ die de werkelijkheid nabootsen, bijvoorbeeld longen die kunnen vervormen of ademhaling simuleren. Als ik dat thuis doe, voelt het niet als werk, ik vind het leuk om

te doen. Soms ga ik tot in de late uurtjes door. Maar ik beseft dat ik gas terug moet nemen, vooral vanwege mijn gezin. Dat verdient meer *quality time*.”

Schell-Leugers rapportcijfer komt lager uit. “Een vijf. Niet vreselijk slecht, maar ook niet goed. Al werkte ik voorheen veel meer: iedere weekend en elke avond. Ik had geen lang geen vast contract - ik wachtte zes jaar, ik zat nog in het oude systeem - en zei altijd ja op een vraag. Ik wilde mijn betrokkenheid laten zien, vind veel zaken leuk, ik vond bovendien dat ik geen nee kon zeggen, want dan draaide een ander ervoor op. En er was altijd die onzekerheid, mag ik blijven? Op een bepaald moment ben je alleen nog maar met werk bezig. Ik vraag me nu wel eens af: hoe hield ik dat vol?”

Druk om te presteren

De *gamechanger*? Gezondheidsproblemen, de diagnose van een chronische ziekte. “Het is jammer dat ik die eerst moest krijgen om dat punt te bereiken.” Al is het sinds ze een vaste aanstelling en een seniorpositie heeft, “makkelijker om nee te zeggen. Je kunt meer zelf bepalen, je moet natuurlijk subsidies binnenhalen, je hebt mensen aan het werk, maar de druk is minder. Ik denk niet meer: als ik dit niet doe dan raak ik mijn baan kwijt.” Paiva Fonseca herkent die druk om te presteren. “Ik werk in de kliniek, mijn onderzoek moet uiteindelijk van nut zijn voor patiënten, dat geeft extra spanning, maar het is mooi als het lukt.” Net als Schell-Leugers ziet hij het verschil in waardering tussen onderwijs- en onderzoeksprestaties. Daaraan heeft het pro- *Lees verder op pagina 6*

gramma Erkennen en Waarderen (gestart in 2019) nog onvoldoende kunnen veranderen. “Ik geef graag les. Maar dan komt er een beoordeling en zeggen ze: je onderwijs is echt goed, maar het mag je onderzoek niet in de weg gaan zitten. Daardoor lijkt onderwijs een bijzaak, iets dat ik erbij doe, terwijl dat wel de helft van mijn tijd kost. Een nieuw blok ontwikkelen telt veel minder mee dan een gepubliceerd *paper*. Ik werk vaak in de kliniek, maar ik denk dat het elders ook zo gaat: een grote subsidie wordt gevierd, een nieuwe cursus krijgt veel minder aandacht.” Een universitair hoofddocentschap lonkt, maar het is maar de vraag of hij alle ‘vinkjes’ kan zetten, “je weet niet hoeveel waarde ze aan elk onderdeel hechten.

Wil ik verder met mijn carrière dan zal ik de tijd die ik nu aan onderwijs kwijt ben moeten compenseren. Maar het zou niet zo moeten zijn, het is onderdeel van mijn werk én van de universiteit.”

Schell-Leugers prijst zich gelukkig dat ze aan een onderwijsinstituut (UCM) werkt dat onderwijs sowieso belangrijk vindt. Maar ze herkent het verhaal. “Erkennen en Waarderen zou de focus moeten verbreden, maar ik zie om me heen dat het nog altijd gaat om publicaties en het binnenhalen van geld.”

Ouders om de hoek

Hoewel ze meer tijd thuis is, vindt Schell-Leugers dat haar kinderen – haar man werkt nog meer dan zichzelf – af en toe aan het kortste eind trekken. “Ik zou er nog meer voor hen willen zijn. Mijn dochter had het heel pittig bij de start van de middelbare school, dan vind ik eigenlijk dat ik thuis moet zijn in de middag. Vanaf komend voorjaar ga ik minder werken, 32 uur, en me daar

ook aan houden. Gelukkig springen mijn ouders heel vaak in als ik er niet ben.”

Die luxe van ouders die om de hoek wonen, heeft Paiva Fonseca niet. “Mijn Braziliaanse vrouw is arts en doet onderzoek aan de Leuvense universiteit. Dat is een uur rijden vanaf Maastricht. Mijn kantoor is vijf minuten met de fiets. Als er iets met de kinderen is, stop ik met werken. Ik heb geen keus, we hebben geen familie hier. Vroeger werkte ik altijd. Mijn vrouw ook. De komst van onze dochter en zoon heeft de kwaliteit van mijn leven verbeterd.”

Hobby's? Geen tijd voor

Zodra zijn kroost in bed ligt, rond 19.30 uur, gaat hij weer aan het werk: programmeren of ‘spelen’ met zijn 3D-printer. De tv staat bijna nooit aan, wel heeft hij voor zijn zoon ter wereld kwam getraind voor een halve marathon en die ook gelopen. Of zij hobby's heeft? Schell-Leugers lacht. “Ik zou niet weten

“Een grote subsidie wordt gevierd, een nieuwe cursus krijgt veel minder aandacht”

Gabriel Paiva Fonseca,

- > 40 jaar, Braziliaanse nationaliteit
- > Universitair docent faculteit Health Medicine and Life sciences, verbonden aan de MAASTRO kliniek
- > In 2015 gepromoveerd
- > Getrouwd, twee kinderen: dochter van 4, zoon van acht maanden
- > Woont in Maastricht
- > Reistijd naar de UM: 5 minuten op de fiets
- > Rapportcijfer balans werk-privé: “Tussen 6 en 7”

“Als we willen dat werken van negen tot vijf normaal wordt, dan moet je als baas het goede voorbeeld geven”

wat, heb er geen tijd voor.” Zij staat iedere dag om 6.45 uur op. Daarna gaat ze vanuit Eschweiler met de auto richting Maastricht om zo rond 18.00 uur weer thuis te komen. Haar ouders hebben die middag al vaak gekookt, waardoor er tijd is voor de verhalen van haar pubers, en, later op de avond, voor de beantwoording van e-mails en appjes. Om 21.30 is ze vaak al moe.

Het goede voorbeeld

Hoe krijg je de werk-privé balans in evenwicht? Wat is daarvoor nodig? “Het begint met goed leiderschap”, zegt Schell-Leugers beslist. “De baas moet een rolmodel zijn. Vandaag kwam een zieke promovendus mijn kamer binnen voor een overleg, die stuur ik naar huis. En als we willen dat werken van negen tot vijf normaal wordt, dan moet je als baas het goede voorbeeld geven. Het zijn niet de jonge mensen die het probleem zijn. Het zijn de ouderen die vinden dat je alleen een goede academicus bent als je tachtig uur per week werkt.” Maar er is meer: “Een goeie

leider geeft zijn mensen vrijheid, en, heel belangrijk, hij vertrouwt ze. Dus als een medewerker zegt: ‘Sorry, het lukt me niet, het is te veel’, dan geloof je dat.”

Ze ziet wel verbetering in het leiderschap aan de UM, al gaat het langzaam: “In mijn begintijd werd er tijdens vergaderingen soms geschreeuwd tegen mensen, dat is nu echt een *no go*. Ik ben blij dat we het erover eens zijn dat de functie van leidinggevende geen *carte blanche* meer is om te doen waar je zin in hebt.”

Paiva Fonseca ziet hier ook een rol weggelegd voor collega's die kunnen optreden als mentor. “In het begin voelde ik me een beetje verloren door de onderwijstaken. Ik ben bovendien de enige in mijn groep die blokken coördineert en onderwijs geeft. Ik rende in het eerste jaar van de ene onderwijsgroep naar de andere en vroeg me af: is dit normaal? Het tweede jaar werd het beter. Na gesprekken met collega's die in hetzelfde schuitje zaten, concludeerde ik dat ik mijn eigen route moest vinden. Ik weet dat ik goed moet plannen en accepteren dat ik niet alles kan doen. Zeker niet nu ik twee kinderen heb.”

Eindoordeel

We zijn een dik uur verder in het gesprek. Blijven ze bij het rapportcijfer voor hun werk-privébalans? Schell-Leugers: “Ik was te streng, vind ik. Hoogstwaarschijnlijk gaf ik zo'n laag cijfer omdat ik me altijd schuldig voel. Thuis als ik met de kinderen ben en mijn mailbox explodeert, op het werk als ik weet dat ze me thuis missen. Ik maak er een zes van.” Tegen Paiva Fonseca: “Maar die van jou moet echt omlaag. Jij werkt ook 's avonds en in de weekenden. Dat probeer ik juist zoveel mogelijk te vermijden.”

Hij lacht, blijft bij de zes à zeven. “Mijn probleem is dat het vaak niet voelt als werk. Het papierwerk vind ik niet leuk, dat doe ik dan ook niet in de weekenden.” Net als Schell-Leugers ontbreekt het hem aan tijd om na te denken. “Ik lunchte onlangs met mijn baas. Hij vroeg me naar mijn agenda, ze zag geen lege plekken en was onvermurwbaar: ‘Als je onderzoek doet, moet je daar tijd voor inruimen. Anders ben je alleen aan het overleven.’” Dat denken is deel van “ons werk”, concluderen ze. Maar het voelt gek genoeg als luxe, als tijdverspilling.

Paiva Fonseca tegen Schell-Leugers: “Neem een hond. Iedere keer als ik na een wandeling thuiskom voel ik me relaxt. En je hebt tijd om na te denken.”

Jenny Schell-Leugers,

- > 43, Duitse nationaliteit
- > Universitair hoofddocent en onderzoeksdirecteur University College Maastricht
- > In 2014 gepromoveerd
- > Getrouwd, twee kinderen: zoon van 13, dochter van 10
- > Woont in Eschweiler, in de buurt van Aken, Duitsland
- > Reistijd naar UM: Zonder files veertig minuten met de auto
- > Rapportcijfer balans werk-privé aan het begin van het interview “Een vijf.” Later: “Misschien was ik te streng, toch een zes.”

Maastricht Young Academy & Observant

“Een dag in het leven van...” Het was Boukje Compen, lid van de Maastricht Young Academy (MYA), die vorig jaar aanklopte met de vraag of er samengewerkt kon worden met *Observant* om de lezers een inkijkje te geven in het (werk)leven van jonge wetenschappers “en alles wat daarbij komt kijken”. Velen werken structureel over, voelen een enorme druk om te presteren. Het is uiteindelijk de uitdaging om alle ballen, op het werk én thuis, in de lucht te houden. *Observant* stelde voor om duo's te interviewen; Jenny Schell-Leugers en Gabriel Paiva Fonseca bijten het spits af.

nieuws

“Meer studenten uit de Euregio krijg je in Den Haag wel verkocht”

Vervolg van pagina 3

Law School [de Engelstalige bachelor van de rechtenfaculteit] ook Frans- en Duitstalig onderwijs aanbiedt. In Luik bijvoorbeeld, biedt de Franstalige rechtenopleiding Duitse, Nederlandse en Engelse tracks aan. Een slimme investering: kennis van de talen van onze buurlanden vergroot de kans van afgestudeerden op een baan in deze regio, waar Engels geen grote rol speelt. En daarmee ook de kans dat mensen na hun afstuderen in de Euregio willen blijven.”

Dat laatste is belangrijk, vindt Mertens. Naast een principiële reden om de Euregio aandacht te geven – “Practice what you preach” – ziet hij namelijk ook een pragmatische: “De toekomstbestendigheid van de UM. In 2013 kwam 60 procent van alle eerstejaars uit de Euregio; in 2024 was dat nog 42 procent. Het aantal studenten van elders in Europa, bijvoorbeeld uit Spanje en Italië, stijgt juist. Kijk je naar de partijen die vermoedelijk gaan regeren – D66, CDA en VVD –, dan hebben de universiteiten qua internationalisering eigenlijk alleen D66 aan

hun zijde. Terwijl ze voor Euregionale samenwerking allemaal gevoelig zijn. Daar studenten werven [zoals de Universiteit Maastricht sinds begin dit jaar voor enkele opleidingen weer doet], krijg je in Den Haag waarschijnlijk wel verkocht.” En dat is nodig ook: “De uitzonderingspositie die er in de nieuwe versie van de WIB lijkt te komen, is juist gebaseerd op de aanname dat de UM een Euregionale, grensoverschrijdende markt bedient.”

Peter Doorakkers

colofon

Redactie Wendy Degens

(hoofdredacteur), Deborah Blekkenhorst, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Riki

Janssen, Stefan Moens (financieel medewerker), Dennis Vaendel

Telefoon 043 3885390

E-mail observant@maastrichtuniversity.nl

Website www.observantonline.nl

Aan dit nummer werkten mee Wammes Bos, Katleen Gabriëls, Yuki Nakamura

Ontwerp en illustraties Simone Golob

Vertalingen Maud Boveland, Susanna

MacDaniel Druk Janssen/Pers Gennepe

Advertenties

Zie alle info onder het kopje ‘service’ op onze site.

Lig je te piekeren?
Ik luister...

Bel
088 0767 000
of chat via deluisterlijn.nl

Praten lucht op!
anoniem - dag en nacht

de luisterlijn
wij geven gehoor

PODCAST

OBSERVANT

HET AUDIOZUSJE VAN HET WEEKBLAD VAN DE UNIVERSITEIT MAASTRICHT, waarin we je bijpraten over wetenswaardigheden, bijzonderheden en nieuws over de universiteit en het studentenleven.

DE MEDEDELINGEN VAN DE UNIVERSITEIT, FACULTEITEN, SERVICECENTRA EN STUDENTEN- ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP WWW.OBSERVANTONLINE.NL